

גאוגרפיה – אדם וסביבה

חוזר לנבחנים אקסטרניים לשנים תשע"ו-תשע"ח

החוזר שלהלן מורכב משני חלקים:

חלק א' – מיועד לנבחנים אקסטרניים הנבחנים בבחינת הבגרות על פי המתכונת הישנה

חלק ב' – מיועד לנבחנים אקסטרניים הנבחנים בבחינת הבגרות על פי המתכונת החדשה

חלק א'

מתכונת ההיבחנות לנבחנים אקסטרניים (על פי מתכונת ההיבחנות הישנה)

כללי

1. הבחינה בגאוגרפיה נמנית עם בחינות הבחירה המחייבת, והיא עונה גם על הדרישות של תרבות העולם.

2. ניתן להיבחן ב"גאוגרפיה – אדם וסביבה":

בהיקף של 3 יחידות לימוד על-פי הצירוף שלהלן:

השאלונים שמספריהם 574 + 573

א

בהיקף של 5 יחידות לימוד על-פי אחד הצירופים שלהלן:

– השאלונים שמספריהם 575 + 574 + 573

– א השאלונים שמספריהם 576 + 574 + 573

– א השאלונים שמספריהם 577 + 574 + 573

4. מומלץ להמחיש את התשובות לשאלות בבחינה בעזרת סרטוטים, חתכים וגרפים.

5. הבחינה מבוססת על תכנית הלימודים גאוגרפיה ופיתוח הסביבה, בהוצאת האגף לתכנון ופיתוח

תכניות לימודים והוצאת "מעלות", ירושלים – תל-אביב, 2008.

תכנית הלימודים מפורטת באתר המפמ"ר ל"גאוגרפיה – אדם וסביבה": חטיבה עליונה – תכניות לימודים.

כתובת האתר: www.education.gov.il/Geography.

6. שימו לב –פורסם מסמך התאמת שעות בין תכנית הלימודים ובין מסגרת שעות ההוראה המגדיר בכל אחד מפרקי תכנית הלימודים צמצום של נושאי הלימוד.
ניתן לעקוב אחר עדכונים באמצעות חוזר המפמ"ר הראשון המתפרסם מדי שנה (חוזר מס' 1 לחט"ע) באתר האינטרנט של המפמ"ר ל"גאוגרפיה – אדם וסביבה".
כתובת האתר : www.education.gov.il/Geographya.

7. חומר עזר לשימוש בכל השאלונים :
א. פרופ' ברוור מ', **אטלס אוניברסיטאי חדש, פיסי, מדיני, כלכלי, היסטורי**, הוצאת יבנה* (משנת 1993 ואילך**).
ב. פרופ' שחר א', **אטלס כרטא, פיסי, מדיני, כלכלי, חברתי**, הוצאת כרטא (משנת 1993 ואילך**).
ג. **אטלס אוניברסלי**, מאת פרופ' אריה שחר, הוצאת כרטא, 2007.

* אין להשתמש בבחינה במילון **למונחי הגאוגרפיה המצורף לאטלס אוניברסיטאי חדש**. המילון משמש לצורכי למידה בלבד.
** בשנים הבאות יפורסם בחוזר המפמ"ר עדכון לגבי שנת הוצאה של האטלסים המותרים לשימוש בבחינה.

בשאלון מספר 573 יש להשתמש בנוסף לאטלס כללי גם **באטלס ישראל החדש – האטלס הלאומי**, בהוצאת המרכז למיפוי ישראל והאוניברסיטה העברית בירושלים, 2008.
בשאלון זה מותר להשתמש גם במפות:
– מפה של ארץ-ישראל בקנה-מידה 1: 250,000.
– מפה גאולוגית של ארץ-ישראל בקנה-מידה 1: 250,000 או 1: 250,000.

רשימת ספרי הלימוד המאושרים

- א. ארץ-ישראל
1. גרייצר א', פיין צ', שגב מ', **ישראל במאה ה-21 – ספר הכנה לבגרות**, הוצאת מטח, 2009.
 2. מאמרים מתוך **המקראה האינטרנטית לבגרות וקישורים למאמרים נוספים** המופיעים באתר המפמ"ר לגאוגרפיה שכתובתו www.education.gov.il/geographya, במדור **בחינות בגרות**.
- ב. המזרח התיכון
1. סופר א', גרוס לך ד', **גאוגרפיה של המזרח התיכון – תמורות על סף המאה ה-21**, הוצאת עם עובד, 2008*.
 - * ניתן להשתמש בתרגום לערבית של הספר **גאוגרפיה של המזרח התיכון, תמורות על סף המאה ה-21**, שיצא לאור בשנת 2001.
 2. קרטין א', גלס א' (עורכים), **המזרח התיכון בפתח המאה ה-21: מבחר מאמרים בגאוגרפיה לחטיבה העליונה**, ת"ל, מטח, 2003.
 - * גרסה אינטרנטית של ספר זה מופיעה באתר כותר ספרי לימוד שכתובתו היא :
<http://www.school.kotlar.co.il>

ג. תחומי התמחות

1. **כדור-הארץ והסביבה**, הוצאת משרד החינוך – המזכירות הפדגוגית, האגף לתכנון ופיתוח תכ"ל, הפיקוח על הוראת הגאוגרפיה ומטח, ירושלים, 2010.
2. **הפיתוח והתכנון המרחבי**, הוצאת משרד החינוך – המזכירות הפדגוגית, האגף לתכנון ופיתוח תכ"ל, הפיקוח על הוראת הגאוגרפיה ומטח, ירושלים, 2010.
3. **האדם במרחב החברתי-תרבותי**, הוצאת משרד החינוך – המזכירות הפדגוגית, האגף לתכנון ופיתוח תכ"ל, הפיקוח על הוראת הגאוגרפיה ומטח, ירושלים, 2010.
גרסאות אינטרנטיות של ספרים אלו מופיעות באתר כותר ספרי לימוד שכתובתו היא:
<http://www.school.kotar.co.il>

מבנה הבחינה ונושאי הלימוד

לבחינת הבגרות ב"גאוגרפיה – אדם וסביבה"

בהיקף 3 יח"ל

מבנה הבחינה

הבחינה מורכבת מצירוף של שני שאלונים:

- א. **שאלון מספר 573** – הגאוגרפיה של ארץ-ישראל והגאוגרפיה של המזרח התיכון (בהיקף של 2 יחידות לימוד)
- ב. **שאלון מספר 574** – נתי"ב – ניתוח תופעות יסוד במרחב (בהיקף של יחידת לימוד אחת).

שאלון מספר 573

בשאלון מספר 573 שני נושאי חובה הכלולים בפרקים האלה:

1. הגאוגרפיה של ארץ-ישראל (28 נקודות *2, סה"כ 56 נקודות)
בנושא זה יופיעו בבחינה **שבע** שאלות, וביניהן:
 - שאלה שתתבסס על תמונה או על כמה תמונות (מדרש תמונה)
 - שאלה שתתבסס על קטע טקסט
 - שאלה שתתבסס על אטלס ישראל החדש – האטלס הלאומי: **אטלס ישראל החדש – האטלס הלאומי**, המרכז למיפוי ישראל והאוניברסיטה העברית בירושלים, 2008.
 - שאלה מספר 7 שתתבסס על אחד מן המאמרים הכלולים **במקראה האינטרנטית לבגרות**, המופיעה באתר המפמ"ר לגאוגרפיה שכתובתו www.education.gov.il/Geographya, במדור **בחינות בגרות**.

הנבחן צריך לענות על שתיים מבין שבע השאלות.

2. הגאוגרפיה של המזרח התיכון (22 נקודות *2, סה"כ 44 נקודות)

בנושא זה יופיעו בבחינה חמש שאלות, וביניהן שאלה מספר 12 שתתבסס על אחד המאמרים מתוך הספר: **המזרח התיכון בפתח המאה ה-21 – מבחר מאמרים בגאוגרפיה לחטיבה העליונה**, עורכים: ד"ר קרטיץ א', ד"ר גלס יי וגל א', הוצאת מטח, 2003. גרסה אינטרנטית של ספר זה מופיעה באתר <http://www.school.kotar.co.il> : **כותר ספרי לימוד** שכתובתו היא . הנבחן צריך לענות על שתיים מבין חמש השאלות.

בסה"כ יש לענות בשאלון זה על **ארבע** שאלות משני הפרקים: שתי שאלות בכל פרק

שאלון מספר 574

נתי"ב – ניתוח תופעות יסוד במרחב (25 נקודות *4, סה"כ 100 נקודות)

שאלון זה כולל חמש שאלות על חבל ארץ שלא נלמד. השאלה הראשונה היא **שאלת חובה**, ומבין ארבע השאלות הנוספות יש לענות על **שלוש** שאלות. בסה"כ יש לענות על **ארבע** שאלות. בשאלון יידרש הנבחן להתייחס למפות, לנתונים סטטיסטיים, לאיורים ולדיאגרמות שישולבו בשאלות.

נושאי הלימוד

הערה: כל הנושאים מופיעים בהרחבה בתכנית הלימודים **גאוגרפיה ופיתוח הסביבה**, באתר המפמ"ר לגיאוגרפיה (חטיבה עליונה – תכניות לימודים): www.education.gov.il/Geographya.

שאלון מספר 573

פרק ראשון: הגאוגרפיה של ארץ-ישראל

- א. מיקומה של ישראל – הנוף, האקלים והשפעתם על האדם
- ב. התוויית גבולות מדינת ישראל – גורמים ותהליכים
- ג. תמורות באוכלוסיית ישראל ובמפת ההתיישבות
- ד. תמורות בכלכלת ישראל
- ה. משאבים ותשתיות – היצע מוגבל וביקוש גדל
- ו. איכות הסביבה ופיתוח בר-קיימא בישראל

הערה: בפרק זה תהיה שאלת בחירה שתתבסס על אחד מן המאמרים הכלולים **במקראה האינטרנטית לבגרות** המופיעה באתר המפמ"ר לגאוגרפיה שכתובתו www.education.gov.il/Geographya.

פרק שני: המזרח התיכון

- א. גבולות ותחומים במזרח התיכון
- ב. קשרי גומלין טבע-אדם כמעצבי המרחב במזרח התיכון
- ג. אוכלוסייה ויישובים במזרח התיכון – מאפיינים ותמורות
- ד. הכלכלה במזרח התיכון: בין עולם מתפתח לעולם מפותח
- ה. תהליכים גאופוליטיים במזרח התיכון

1. המאפיינים העיקריים של המדינות הגובלות בישראל: מצרים, ירדן, סוריה ולבנון

הערה: בפרק זה תהיה שאלת בחירה שתתבסס על מאמר הלקוח מאחד המקורות האלה:

– ד"ר קרטין אי, ד"ר גלס יי, גל אי (עורכים), **המזרח התיכון בפתח המאה ה-21**, מבחר מאמרים בגאוגרפיה לחטיבה העליונה, ת"ל, מטה, תשס"ג, 2003. גרסה אינטרנטית של ספר זה מופיעה

באתר **כותר ספרי לימוד** שכתובתו היא: <http://www.school.kotar.co.il>.

– פרטים וקישורים על מאמרים נוספים למועד הבחינה יהיה ניתן למצוא בחוזר המפמ"ר הראשון המתפרסם מדי שנה (חוזר מס' 1 לחט"ע) באתר האינטרנט של המפמ"ר לגאוגרפיה שכתובתו

www.education.gov.il/Geographya.

שאלון מספר 574

נתי"ב – ניתוח תופעות יסוד במרחב

- א. מיפוי המרחב והצגתו
- ב. התמודדות האדם במרחב פיזי משתנה
- ג. אוכלוסיות במרחב העולמי
- ד. המרחב העירוני והמרחב הכפרי
- ה. מרחב הפעילות הכלכלית
- ו. פיתוח בר-קיימא בהיבט מקומי וגלובלי

מבנה הבחינה ונושאי הלימוד

לבחינת הבגרות ב"גאוגרפיה – אדם וסביבה"

בהיקף 2 יחידות לימוד (השלמה ל-5 יח"ל)

שאלון מספר 575 או שאלון מספר 576 או שאלון מספר 577

הבחינה בהיקף של 5 יחידות לימוד כוללת את 3 יחידות הליבה (שאלונים מספר 573 + 574) בצירוף 2 יחידות לימוד (שאלון 575 או שאלון 576 או שאלון 577) שבמסגרתן יש לבחור **תחום התמחות אחד**.

מבנה הבחינה

להלן השאלונים ותחומי ההתמחות הכלולים בהם:

- א. **שאלון מספר 575:** תחום ההתמחות – "הפיתוח והתכנון המרחבי" (בהיקף של 2 יחידות לימוד)
- ב. **שאלון מספר 576:** תחום ההתמחות – "כדור-הארץ והסביבה" (בהיקף של 2 יחידות לימוד)
- ג. **שאלון מספר 577:** תחום ההתמחות – "האדם במרחב החברתי-תרבותי" (בהיקף של 2 יחידות לימוד)

בסך הכול מוצעים בתכנית **שלושה** תחומי התמחות. הנבחן צריך לענות על שאלות מתחום התמחות **אחד** בלבד. כל אחד מתחומי ההתמחות כולל **שבע** שאלות. הנבחן צריך לענות על **ארבע** מבין שבע השאלות בשאלון בתחום ההתמחות הנבחר.

נושאי הלימוד

הערה: כל הנושאים מופיעים בהרחבה בתכנית הלימודים גאוגרפיה ופיתוח הסביבה, באתר המפמ"ר לגאוגרפיה (חטיבה עליונה – תכניות לימודים): www.education.gov.il/Geographya.

שאלון מספר 575

הפיתוח והתכנון המרחבי

- א. מדידת רמת הפיתוח של מדינות
- ב. גורמים לשונות בתהליכי פיתוח
- ג. העיר במרחב העולמי – התפתחות, תכנון ופיתוח
- ד. המרחב הכפרי בעולם המפותח והמתפתח
- ה. זרזי פיתוח – משאבים, תחבורה ותקשורת
- ו. תכנון ופיתוח במרחב העולמי – השלכות סביבתיות

או

שאלון מספר 576

כדור-הארץ והסביבה

- א. אסונות טבע והתמודדות האדם עמם
- ב. תהליכים מחזוריים המעצבים את פני כדור-הארץ
- ג. משאבי טבע, אוצרות טבע וניצולם
- ד. זיהום משאבי טבע וסביבה
- ה. שינויים סביבתיים גלובליים

או

שאלון מספר 577

האדם במרחב החברתי-תרבותי

- א. אוכלוסייה בתהליכי שינוי דמוגרפיים
- ב. גיאוגרפיה של נחשלות ומצוקה
- ג. האדם והחברה במרחב העירוני
- ד. אדם ומקום – גבולות ותחומים
- ה. תרבות מעצבת מרחב בעידן הגלובלי

חלק ב':

מתכונת ההיבחנות החדשה ב"גאוגרפיה – אדם וסביבה"

החל ממועד קיץ תשע"ו ייבחנו במערכת האינטרנית במתכונת היבחנות חדשה. תכניות לימודים אלה זהות גם לנבחנים בתכניות חינוכיות מאורגנות שמחוץ למערכת האינטרנית כגון: תכנית היל"ה.

1. הבחינה ב"גאוגרפיה – אדם וסביבה" נמנית עם בחינות הבחירה המחייבת, והיא עונה גם על הדרישות של תרבות העולם.

2. החל ממועד קיץ תשע"ו ניתן להיבחן ב"גאוגרפיה – אדם וסביבה" בצירוף שני השאלונים שלהלן.

פירוט הנושאים בבחינה	שם השאלון	סמל שאלון
1. הגאוגרפיה של ארץ ישראל 2. הגאוגרפיה של המזרח התיכון 3. נתי"ב (ניתוח תופעות יסוד במרחב)	גאוגרפיה – אדם וסביבה (מרכיב 70%)	57381
1. כדור הארץ והסביבה או 2. הפיתוח והתכנון המרחבי	גאוגרפיה – אדם וסביבה (מרכיב 30%)	57282

3. הבחינה מבוססת על תכנית הלימודים **גאוגרפיה ופיתוח הסביבה**, בהוצאת האגף לתכנון ופיתוח תכניות לימודים והוצאת "מעלות", ירושלים – תל-אביב, 2008.
תכנית הלימודים מפורטת באתר המפמ"ר לגאוגרפיה: חטיבה עליונה – תכניות לימודים.
כתובת האתר: www.education.gov.il/Geographya.

4. שימו לב – מדי שנה יתפרסם מסמך התאמה בין תכנית הלימודים ובין מסגרת שעות ההוראה המגדיר בכל אחד מפרקי תכנית הלימודים צמצום של נושאי הלימוד וייתכנו עדכונים הנוגעים למועד הקיץ של אותה שנה ולמועד החורף של השנה שאחריה. כמו כן יתפרסמו מדי שנה רשימת מאמרים עדכנית.

ניתן לעקוב אחר עדכונים אלה באתר המפמ"ר ל"גאוגרפיה – אדם וסביבה" באמצעות חוזר המפמ"ר הראשון המתפרסם מדי שנה (חוזר מס' 1 לחט"ע) באתר האינטרנט של המפמ"ר לגאוגרפיה במדור **חדשות ועדכונים (חוזרי מפמ"ר)** שבדף הבית וכן בפרסום במדור **בחינת בגרות**.

כתובת האתר: www.education.gov.il/Geographya.

5. מומלץ להמחיש את התשובות לשאלות בבחינה בעזרת סרטוטים, חתכים וגרפים.

6. חומר עזר לשימוש בכל השאלונים:

א. פרופ' ברור מ', **אטלס אוניברסיטאי חדש, פיסי, מדיני, כלכלי, היסטורי**, הוצאת יבנה* (משנת 1993 ואילך**).

ב. פרופ' שחר א', **אטלס כרטא, פיסי, מדיני, כלכלי, חברתי**, הוצאת כרטא (משנת 1993 ואילך**).

ג. **אטלס אוניברסלי**, מאת פרופ' אריה שחר, הוצאת כרטא, 2007.

* **אין** להשתמש בבחינה במילון **למונחי הגאוגרפיה המצורף לאטלס אוניברסיטאי חדש**. המילון משמש לצורכי למידה בלבד.

** בשנים הבאות יפורסם בחוזר המפמ"ר עדכון לגבי שנת ההוצאה של האטלסים המותרים לשימוש בבחינה.

בשאלון בהיקף 70% יש להשתמש בנוסף לאטלס כללי גם ב**אטלס ישראל החדש – האטלס הלאומי**, בהוצאת המרכז למיפוי ישראל והאוניברסיטה העברית בירושלים, משנת 2008 ואילך.

בשאלון זה מותר להשתמש גם במפות:

– מפה של ארץ-ישראל בקנה-מידה 1:250,000.

– מפה גיאולוגית של ארץ-ישראל בקנה-מידה 1:250,000 או 1:250,000.

רשימת ספרי הלימוד המאושרים

א. ארץ-ישראל

1. גרייצר א', פיין צ', שגב מ', **ישראל במאה ה-21 – ספר הכנה לבגרות**, הוצאת מטח, 2009.

2. מאמרים מתוך **המקראה האינטרנטית לבגרות וקישורים למאמרים נוספים** המופיעים באתר המפמ"ר לגאוגרפיה שכתבתו www.education.gov.il/geographya, במדור **בחינות בגרות**.

ב. המזרח התיכון

1. סופר א', גרוס לך ד', **גיאוגרפיה של המזרח התיכון – תמורות על סף המאה ה-21**, הוצאת עם עובד, 2008*.

* ניתן להשתמש בתרגום לערבית של הספר **גיאוגרפיה של המזרח התיכון, תמורות על סף המאה ה-21**, שיצא לאור בשנת 2001.

ג. תחומי התמחות

1. **כדור-הארץ והסביבה**, הוצאת משרד החינוך – המזכירות הפדגוגית, האגף לתכנון ופיתוח תכ"ל, הפיקוח על הוראת הגאוגרפיה ומטח, ירושלים, 2010.
 2. **הפיתוח והתכנון המרחבי**, הוצאת משרד החינוך – המזכירות הפדגוגית, האגף לתכנון ופיתוח תכ"ל, הפיקוח על הוראת הגאוגרפיה ומטח, ירושלים, 2010.
- (תחום התמחות נוסף "האדם במרחב החברתי תרבותי" שהיה נהוג עד כה, לא יופיע בבחינת הבגרות האקסטרניט החיצונית במתכונת החדשה)
גרסאות אינטרנטיות של ספרים אלו מופיעות באתר כותר ספרי לימוד שכתבתו היא:
<http://www.school.kotar.co.il>

נושאי הלימוד ומבנה הבחינה בבחינת הבגרות על פי המתכונת החדשה ב"גאוגרפיה- אדם וסביבה"

נושאי הלימוד

הערה: כל הנושאים מופיעים בהרחבה בתכנית הלימודים **גאוגרפיה ופיתוח הסביבה**, באתר המפמ"ר לגאוגרפיה (חטיבה עליונה – תכניות לימודים): www.education.gov.il/Geographya.

נושאי הלימוד לשאלון בהיקף של 70% (ליבה)

פרק א': הגאוגרפיה של ארץ-ישראל

- א. מיקומה של ישראל – הנוף, האקלים והשפעתם על האדם
- ב. התוויית גבולות מדינת ישראל – גורמים ותהליכים
- ג. תמורות באוכלוסיית ישראל ובמפת ההתיישבות
- ד. תמורות בכלכלת ישראל
- ה. משאבים ותשתיות – היצע מוגבל וביקוש גדל
- ו. איכות הסביבה ופיתוח בר-קיימא בישראל

הערה: בפרק זה תהיה שאלת בחירה שתתבסס על אחד מן המאמרים הכלולים במקראה האינטרנטית **לבגרות** המופיעה באתר המפמ"ר ל"גאוגרפיה – אדם וסביבה" או מקישורים לאינטרנט מאתר המפמ"ר שכתבתו www.education.gov.il/Geographya

פרק ב': הגאוגרפיה של המזרח התיכון

- א. גבולות ותחומים במזרח התיכון
- ב. קשרי גומלין טבע-אדם כמעצבי המרחב במזרח התיכון
- ג. אוכלוסייה ויישובים במזרח התיכון – מאפיינים ותמורות
- ד. הכלכלה במזרח התיכון: בין עולם מתפתח לעולם מפותח
- ה. תהליכים גאופוליטיים במזרח התיכון

פרק ג': נתי"ב – ניתוח תופעות יסוד במרחב

- א. מיפוי המרחב והצגתו
- ב. התמודדות האדם במרחב פיזי משתנה
- ג. אוכלוסיות במרחב העולמי
- ד. המרחב העירוני והמרחב הכפרי
- ה. מרחב הפעילות הכלכלית
- ו. פיתוח בר-קיימא בהיבט מקומי וגלובלי

מבנה הבחינה

השוני במבנה הבחינה במתכונת ההיבחנות החדשה הוא במבנה השאלונים, בחלוקה היחסית של הנקודות ובסוג השאלות כדלקמן:

משך הבחינה שלוש שעות.

הבחינה תכלול שני שאלונים:

- 1) שאלון בחינה בהיקף של 70% (נושאי ליבה)
- 2) שאלון בחינה בהיקף של 30% (אחד מתחומי התמחות)

1) שאלון בחינה בהיקף של 70% (נושאי ליבה) – סמל שאלון 057381

הבחינה בהיקף של 70% תכלול את שלושת הנושאים והפרקים כלהלן:

- א. הגאוגרפיה של ארץ-ישראל (36 נקודות)
- ב. הגאוגרפיה של המזרח – התיכון (28 נקודות)
- ג. נתי"ב (ניתוח תופעות יסוד במרחב) (36 נקודות)

• פרק ראשון: הגאוגרפיה של ארץ-ישראל (36 נקודות)

פרק זה יכלול שני חלקים:

חלק א: בחלק זה יופיעו שלוש שאלות מתוכן יענה הנבחן על שאלה אחת. (22 נקודות)

השאלות תתבססנה על ידע והבנה, ניתוח מפות, תמונות, איורים ונתונים סטטיסטיים, מיומנויות חשיבה ומיומנויות גאוגרפיות כמו: אוריינות טקסט, מדרש תמונה או תצלום אוויר, ניתוח נתונים סטטיסטיים, גרפים ו/או איורים.

חלק ב: בחלק זה יופיעו שלוש שאלות המשלבות ידע, מושגים ומיומנות גאוגרפיות מתוכן יענה הנבחן על שאלה אחת בלבד (14 נקודות).

שימו לב: בחלק זה **כל אחת** מהשאלות תתבסס על מיומנות גאוגרפית:

- שאלה שתתבסס על אטלס ישראל החדש – האטלס הלאומי: **אטלס ישראל החדש – האטלס הלאומי**, המרכז למיפוי ישראל והאוניברסיטה העברית בירושלים, 2008
- שאלה שתתבסס על אחד מן המאמרים הכלולים **במקראה האינטרנטית לבגרות**, המופיעה באתר המפמ"ר לגאוגרפיה שכתובתו www.education.gov.il/Geographya, במדור **בחינות בגרות**.
- שאלה מבוססת מיומנות גאוגרפית או מושגים גאוגרפיים או סיור (לנבחנים אינטרניים)

- **פרק שני: הגאוגרפיה של המזרח התיכון (28 נקודות, 14 נקודות לכל שאלה)**
בפרק זה יופיעו בבחינה **ארבע** שאלות והנבחן צריך לענות על **שתיים** מבין ארבע השאלות.
13 נקודות לכל שאלה
בין השאלות תכללנה שאלות מבוססות מיומנויות גאוגרפיות ומיומנויות חשיבה כמו: מדרש תמונה/תמונות, קטע טקסט/טקסטים, מושגים, נתונים סטטיסטיים, גרפים ו/או איורים, מפות ותצלומי אוויר.
- **פרק שלישי: נתי"ב – ניתוח תופעות יסוד במרחב (36 נקודות, 12 נקודות לכל שאלה)**
בפרק זה יופיעו בבחינה **ארבע** שאלות על חבל ארץ שלא נלמד. השאלה הראשונה היא **שאלת חובה**, ומבין שלוש השאלות הנוספות יש לענות על **שתי** שאלות.
פרק זה יתבסס על ידע ומיומנויות גאוגרפיות, על ניתוח מפות באטלס גאוגרפי (ראה רשימה) ועל ניתוח נתונים המוצגים בשאלון. הנבחן יידרש להתייחס למפות, למושגים, לנתונים סטטיסטיים, לאיורים, לתמונות, לטקסט, לגרפים, לחתכים ולדיאגרמות שישולבו בשאלות.
בסה"כ יש לענות בפרק זה על **שלוש** שאלות. (12 נקודות לכל שאלה)

2) שאלון בחינה בהיקף של 30% (תחומי ההתמחות) – סמל שאלון 057282

- הבחינה תהיה בהיקף של 30% תכלול בחירה של **אחד** מבין **שני** תחומי התמחות:
תחום התמחות "**כדור הארץ והסביבה**" או תחום התמחות "**הפיתוח והתכנון המרחבי**"
משך הבחינה שעתיים.
- בבחינה זו תהיינה **שבע** שאלות בכל תחום וביניהן שאלות המשלבות ידע והבנה, יישום, חשיבה ומיומנויות גאוגרפיות הכוללות אוריינות טקסט, איורים, גרפים, מדרשי תמונה, נתונים סטטיסטיים, ניתוח מפה מהאטלס או תצלום אוויר, ניתוח נתונים סטטיסטיים, ניתוח נתונים מאטלסים גאוגרפיים.
הנבחן יידרש לענות על **ארבע** שאלות **מתחום התמחות אחד**.
25 נקודות לכל שאלה.

מבנה הבחינה

הבחינה בהיקף של 30% כוללת שני פרקים. על התלמיד יהיה לבחור פרק אחד בלבד:

- פרק א': כדור הארץ והסביבה
- פרק ב': הפיתוח והתכנון המרחבי

כל אחד מהפרקים יכלול שבע שאלות.

הנבחן יידרש לענות על ארבע מבין שבע השאלות בפרק בתחום ההתמחות אחד שיבחר. 25 נקודות לכל שאלה.

נושאי הלימוד לשאלון בהיקף של 30% (תחומי התמחות)

פרק א': כדור-הארץ והסביבה

- א. אסונות טבע והתמודדות האדם עמם
- ב. תהליכים מחזוריים המעצבים את פני כדור-הארץ
- ג. משאבי טבע, אוצרות טבע וניצולם
- ד. זיהום משאבי טבע וסביבה
- ה. שינויים סביבתיים גלובליים

או

פרק ב': הפיתוח והתכנון המרחבי

- א. מדידת רמת הפיתוח של מדינות
- ב. גורמים לשונות בתהליכי פיתוח
- ג. העיר במרחב העולמי – התפתחות, תכנון ופיתוח
- ד. המרחב הכפרי בעולם המפותח והמתפתח
- ה. זרזי פיתוח – משאבים, תחבורה ותקשורת
- ו. תכנון ופיתוח במרחב העולמי – השלכות סביבתיות